

Aanbrengen van de gedroogde mest kan vanaf de voergang met een aangepaste doseerwagen. >

v De achterrand van de boxen moet minimaal 15 cm hoog zijn om te voorkomen dat de koeien het materiaal snel uit de box werken.

Aanpassingen stal bij gebruik droge mest in de box

Gedroogde mest als boxbedekking is populair. Maar niet elke stal is er voor geschikt. Dat vraagt om een paar aanpassingen.

Tekst en foto's: Freerk Oudman (DLV)

Na een voorzichtige start, vier jaar geleden, gebruiken inmiddels naar schatting ongeveer 500 veehouders gedroogde mest als boxbedekking. De ervaringen zijn overwegend positief: de koeien liggen graag en langdurig op het zachte materiaal en het biedt de dieren veel grip. Bacteriologisch zijn er wel wat kanttekeningen bij green bedding, zoals het systeem ook wel wordt genoemd. Zo zitten er in de bedding tal van bacteriën. Toch blijken deze bacteriën geen invloed te hebben op de dier- en uiergezondheid. Ook in

de melk worden ze niet teruggevonden. Mogelijk hebben de dieren weerstand tegen een bedrijfseigen besmetting of hebben de koeien door het goede ligcomfort meer weerstand. De groeiende populariteit is ook financieel verklaarbaar. De kosten aan afschrijving, rente, onderhoud en stroomverbruik van de mestscheider wegen bij bedrijven met meer dan honderd melkkoeien op tegen de besparing op de inkoop van strooisel. Gezien deze voordelen heeft DLV samen met de deelnemers van 'Mestscheiden,

kans voor bedding en bemesting' – een praktijknetwerk dat wordt ondersteund door het ministerie van EZ en het Europees Landbouwfonds – verder gekeken naar de integratie van een mestscheider in het stalontwerp. Op basis hiervan adviseert DLV de stal aan te passen.

Intensief mixen

Voor een optimale werking van de mestscheider is het van belang dat de mest frequent en intensief wordt gemixt. Gebruik hiervoor bij voorkeur een elektrische

mixer. Houd er rekening mee dat het mixen moeilijker gaat. Er komt namelijk strooisel onder de roosters in de mestkelder terecht. Daardoor is de mest dikker dan voorheen. In de kelders onder de boxrijen hoopt zich de gescheiden vloeistof op. Daar zal de mest dunner zijn dan voorheen. Behalve door het verhogen van de mixfrequentie is dit probleem ook bouwkundig op te lossen. Het mooiste zou zijn als onder de mestdoorlatende vloer alleen nog te scheiden mest wordt opgeslagen. Onder de boxenrijen wordt dan het effluent opgeslagen. Dit vraagt wel veel creativiteit en is kostenverhogend.

Een efficiënt en bedrijfszeker alternatief is een dichte vloer met een afstort en opvangkelder voor maximaal 14 dagen. Deze kleine opslag is vlot en goed te mixen. De gescheiden mest kan dan in een externe opslag of in de kelders onder de stal worden opgeslagen. Bij een opslag onder de stal is het van belang dat de kelder hier constructief tegen bestand moet zijn. Er kunnen namelijk grote niveauverschillen tussen de kelders ontstaan.

Een derde optie, primaire scheiding van mest in de stal door het opvangen van de gier uit een giergeot voegt niets toe. De mest die van de vloer af komt, is te dik om te verwerken.

Een optimaal gebruik van gedroogde mest stelt ook eisen aan de ligboxen. Voor een goed ligbed is een achterrand van minimaal 15 cm hoogte nodig. In de praktijk worden de boxen vaak elke week gevuld met circa 5 cm materiaal. Doordat de koeien dit materiaal weer uit de ligbox lopen, wisselt de hoogte van het ligbed in de loop van de week. Hierdoor is een schoftboom eigenlijk niet nauwkeurig af te stellen. Het advies is dan ook om de knieboom op ongeveer 170 cm uit de achterrand en 10 cm boven de achterrand te plaatsen. De boxbreedte luistert niet zo nauw. Gebruik verder boxscheidingen met een lage onderbuis zodat de wisselende hoogtes van ligbed kunnen worden opgevangen.

Aslast

Houd bij het stalontwerp ook rekening met de inbrengmethode van de bedding. Er is een ruime keuze aan doseerbakken op de minishovel of grotere exemplaren op de shovel of trekker. Let er op dat de aslast van het rooster niet wordt overschreden. Zelfs op roosters met een aslast van 4 ton zijn niet alle transportmiddelen toepasbaar. Is het rooster niet bereikbaar, breng dan de bedding vanaf de voergang aan met een aangepaste doseerwagen met een lange transportband. Zorg er verder voor dat de

stal goed toegankelijk is: een brede ingang met voldoende hoogte. Bij meerdere loopgangen zijn ruime doorsteken wenselijk, zodat je rond kunt rijden. Let ook op de plek van de mestschuiven, hoekwielen en aandrijving en de plaats van de mestafstort. Een laatste aandachtspunt is de ventilatie. De bedding wordt kort voor het inbrengen gescheiden en vers in de box gebracht. Het materiaal heeft direct na het scheiden een drogestofgehalte van ongeveer 32 procent. In de stal droogt het na tot ongeveer 60 à 70 procent. Hiervoor is een goede ventilatie van de stal noodzakelijk. [v](#)

Tips

- De mestscheider bevriest gemakkelijk. Plaats hem daarom op een vorstvrije plek.
- De elektrische mixer (11-15 kW), de scheider (5,5 kW) en de pomp (2,5 kW) hebben vaak een zwaardere netaansluiting en een zwaardere bekabeling nodig.
- Sla de separatiemelk en de inhoud van voetbad gescheiden op. Dit wil je niet terugvinden in de bedding.
- Scherm draaiende delen af, voorkom open mestkelders en plaats een reling om het plateau waarop de mestscheider staat.